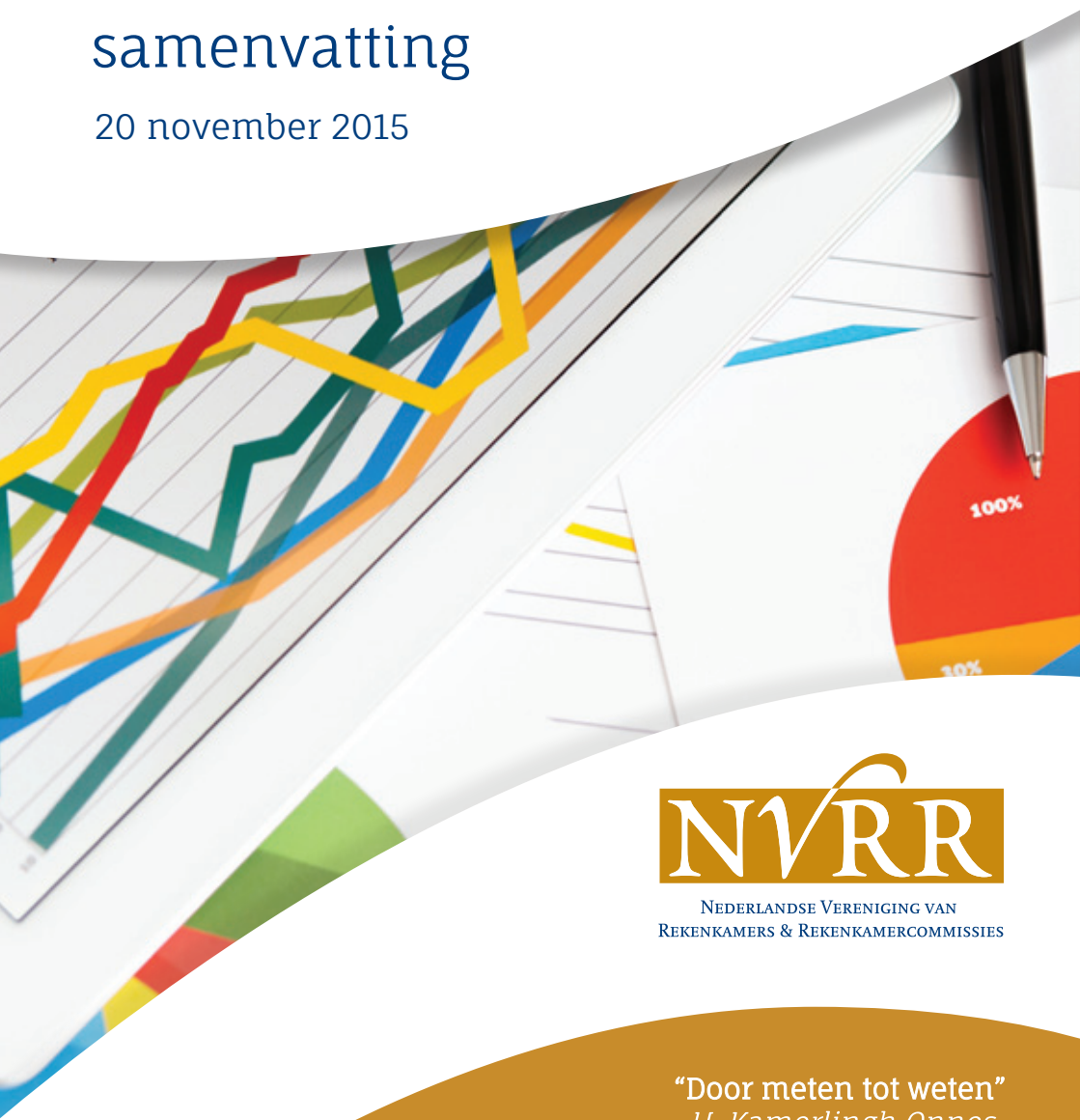

Meten van doorwerking van rekenkamerproducten - samenvatting

20 november 2015

NVRR

NEDERLANDSE VERENIGING VAN
REKENKAMERS & REKENKAMERCOMMISSIES

“Door meten tot weten”
H. Kamerlingh Onnes

Waarom is meten van doorwerking zo belangrijk?

De Minister van BZK heeft in zijn actieplan 2015 aangegeven doorwerking van decentrale rekenkamers belangrijk te vinden. Doorwerking was eerder ook al het onderwerp in evaluaties, van lokale en regionale rekenkamers, door de rekenkamers zelf als ook in opdracht van BZK.

Als je vindt dat een goed functionerende rekenkamer een onderdeel is van de decentrale democratie en onmisbaar is in de bestuurlijke topografie, dan moet je ook aan kunnen tonen dat je er als rekenkamer toe doet. En dat kan onder andere door inzicht te geven in de eigen doorwerking.

Doorwerking is, zo blijkt uit de literatuur en de praktijk, lastig te definiëren en operationaliseren en daardoor moeizaam te meten. De werkgroep Doorwerking van de Commissie Kwaliteitszorg van de NVRR heeft als doel gekregen een instrument te ontwikkelen om doorwerking van het (decentrale) rekenkamerwerk te meten. Op de ALV van de NVRR van 20 november 2015 presenteert de werkgroep een stappenplan om rekenkamers te ondersteunen bij het meten van doorwerking.

Stappenplan Meten van doorwerking

De opdracht was een laagdrempelig instrument te ontwikkelen voor iedereen die aan de slag wil gaan met het meten van doorwerking van rekenkameronderzoek. Dit stappenplan beperkt zich tot het meten van doorwerking van een rekenkamerproduct, zoals een onderzoek of presentatie. Het meten van de algehele functie of doorwerking van een rekenkamer wordt hiermee in eerste instantie niet beoogd. Het stappenplan bestaat uit zeven stappen, zie schema.

Schema Stappenplan

Stap 1: Bepaal het doel, waarom wil je doorwerking meten? Stel je als rekenkamer vragen als: is het voor intern of extern gebruik? Is het ter bevordering van de eigen doorwerking of ter informatie voor anderen?

Stap 2: Definieer doorwerking. De smalle definitie richt zich primair op de relatie PS/Staten/college/GS-rekenkamer. De brede definitie omvat ook gebruik van adviezen in maatschappij, wetenschap en dergelijke.

Stap 3: Kies een aanpak. Zie de doorwerkingscirkels op de volgende pagina.

Stap 4: Verzamel de data. Bijvoorbeeld door middel van een documentenanalyse of interviewgesprekken. Houd hierbij rekening met de verschillende betekenissen van een rekenkameronderzoek voor PS/GS/media etc.

Stap 5: Analyseer de bevindingen en formuleer conclusies.

Stap 6: Rapporteer over de resultaten. Houd rekening met de doelgroep.

Stap 7: Reflecteer op het onderzoeksproces. Zijn de vragen beantwoord? Wat ging goed en wat kan beter?

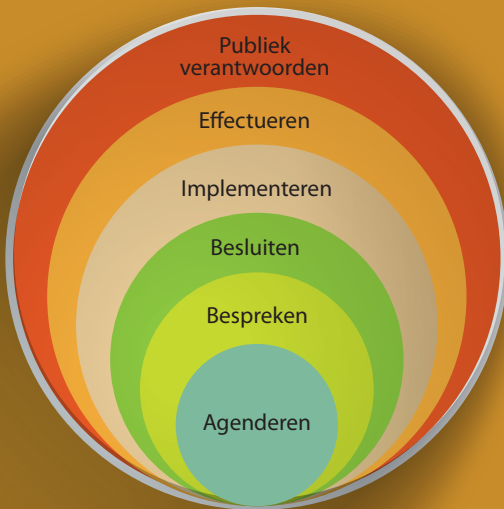
De rekenkamers die met het meten van doorwerking aan de slag willen gaan, krijgen stap voor stap handvatten en tips & trucs om doorwerking te meten. In deze samenvatting staan we kort stil bij stap 3, de doorwerkingscirkels.

¹ Een tijdelijke werkgroep van de Commissie Kwaliteitszorg van de NVRP, actief vanaf januari 2015, bestaande uit: Arend de Boer, William van Deursen, Ronald Hoekstra, Etienne Lemmens, Wil Oosterveld, Suzanne Spenkelink.

Doorwerkingscirkels

In deze stap worden de doorwerkingscirkels voorgesteld. Dit model is ontwikkeld, omdat andere modellen of te theoretisch van aard zijn zonder concrete handvatten, of omdat deze te smal bleken om doorwerking te vatten.

In dit model zijn de doorwerkingscirkels op te vatten als kringen die opgewekt kunnen worden door het individuele rekenkamerproduct. Het rekenkamerproduct is te vergelijken met een steen die wordt gegooid in een rivier met een soms turbulente stroming. Gelijk aan de politiek-maatschappelijke dynamiek in de decentrale bestuurlijke topografie. Het rekenkamerproduct kan landen en de opeenvolgende doorwerkingscirkels doorlopen, van agenderen tot en met effect in het publieke domein. Maar de dynamiek kan ook dusdanig uitpakken dat het rekenkamerproduct, hoe kwalitatief hoogwaardig ook, nauwelijks een rimpeling opwekt en de aandacht na agendering en bespreking wegebt. De stroming kan echter de kringen ook dusdanig versterken dat de aanbevelingen:

- door college en ambtenaren worden meegenomen in beleid en uitvoering of
- tot duurzame aandacht voor doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid leiden of
- tot de burgers doordringt.

Op die wijze kan ook de doorwerking van ex ante onderzoeken, aan het begin of lopende de beleidsvorming, in de bovenstaande cirkels doordacht en opgenomen worden.

Hoe nu verder?

De Commissie Kwaliteitszorg gaat minimaal 3 pilots begeleiden bij rekenkamers van verschillende omvang. De pilots zijn bedoeld om het stappenplan in de praktijk te testen. En om eind 2016 te komen tot een robuust en laagdrempelig instrument dat doorwerking van rekenkamerproducten kan meten. Wilt u meer weten over het stappenplan, of de pilots: zie www.nvrr.nl of mail naar kwaliteit@nvrr.nl.

Volg ons op twitter: @doorwerkingnvrr